

[Aksel Møller.]

ducent og eksportør til at melde sig straks. Det er åbenbart det, man forstår ved det stolte løfte til folket om, at på frihedens grund skal det bygge sin fremtid.

Men monopolet bliver også eksklusivt i en anden forstand. Et eksporterende medlem har ingen sikkerhed for at få sine eksportforretninger godkendt af udvalget. Ethvert centralsalg foregår gennem udvalget, som bestemmer, hvor meget der kan stilles til rådighed for fri eksport, og om fornødent fastsætter og fordeler udførselskontingenter til de enkelte lande.

Udvalget får dermed en magt, som er ganske uoverskuelig, og i hvis hænder er denne magt nu lagt? Ja, udvalgets ledelse består af 9 repræsentanter for landbrugets organisationer og 2 for de private eksportører. Man forstår derfor den betænkelighed, som kommer til orde i en ministeriel henstilling af 22. februar om, at fordelingen af eksporten skal ske efter generelle saglige retningslinier. Også den højtærede landbrugsminister kan den kunst at „vaske sine hænder“.

Men vil mange producenter alligevel ikke holde sig udenfor? Og vil det derfor ikke også være muligt for eksportører at få varer? Kan dette spørgsmål besvares med et ja, eksisterer der stadigvæk en vis frihed. Om denne side af sagen har det radikale venstre i en særudtalelse i den beretning, som det nedsatte folketingsudvalg har afgivet, gjort en bemærkning, som efter mit skøn er gjort med rette. Det fremhæves deri, at der ikke vil være noget valg for mejerierne, hvis de kan risikere at miste deres andel i den nuværende smørpulje på 80 mill. kr. eller 60 kr. pr. ko, hvis de holder sig udenfor den nye organisation. Jeg er enig med det radikale venstres udtalelse: at hermed gøres friheden illusorisk.

Vi har i det hele taget ikke i udvalget endnu haft lejlighed til at drøfte alle de spørgsmål igennem, som berører disse puljer.

Til trøst og husvalse for det ærede medlem hr. Hans Pinstrup skal jeg gøre den bemærkning, at jeg bestrider ikke, at de opsamlede penge er landbrugets, og jeg benægter heller ikke, at den gældende lov giver Landbrugsrådet og husmandsforeningerne magt til sammen med ministeren at disponere over disse midler, men jeg bestrider retten til at disponere over dem til formål, som lovgivningsmagten ikke kendte, da loven blev vedtaget, og jeg bestrider retten for ministeren til at sanktionere, at disse millionbeløb stilles til rådighed som drifts-

kapital for organisationer, som ikke fandtes, da loven i sin tid blev vedtaget.

Forudsætningen for, at lovgivningsmagten kunne give en så vidtgående bemyndigelse fra sig, som den faktisk gjorde, da loven om udførsel af landbrugsprodukter blev vedtaget, måtte være, at der ikke kunne ske anvendelse af bemyndigelsen til fordel for formål, som vi slet ikke kendte, da vi vedtog loven, og som det derfor aldeles ikke er sikkert vi ville have tiltrådt, om vi havde kendt disse formål på det tidspunkt. Jeg må derfor i allerhøjeste grad beklage, om den højtærede minister benytter sin bemyndigelse til at lade disse puljer indgå som driftskapital i de nye eksportorganisationer. På mit partis vegne vil jeg udtale, at vi må forbeholde os vor endelige stilling dertil.

Meningen med opsamlingen af disse puljer er jo at udligne svingninger i priserne, d. v. s. at sikre den danske landmand længst muligt mod følgerne af et prisfald. Er denne opgave løst nu? Er der ikke stadig grund til at benytte puljerne som prisreguleringsfonds? Er det ikke den naturlige måde, hvorpå disse penge til syvende og sidst kan komme producenterne tilgode?

Men jeg tror ikke, det ville være rigtigt at overlade de nye privatretlige organisationer disse beløb som reguleringsfonds uden et stærkt indseende fra statens side med måden, hvorpå reguleringen finder sted. De skal ikke ende som kampfonds, hvormed en enkelt side af Danmarks erhvervsliv ved at holde højere priser, end markedet faktisk tillader, kan udkonkurrere en anden side af vort erhvervsliv.

Også fordi spørgsmålet om anvendelsen af disse millioner i øjeblikket må stå ganske uklart, er en midlertidig forlængelse af loven en bydende nødvendighed, og at modsætte sig, at denne forlængelse sker, er efter min mening et forsøg på at hindre, at dette spørgsmål løses på en måde, som er hævet over enhver kritik.

Principielt ville det rigtigste være stadig at lade staten anvende disse midler til afregningstallets stabilisering, og først når nødvendigheden af en regulator på udførslen ikke længere er tilstede, foretage en likvidation, således at pengene stilles til disposition for almindelige landbrugsformål — hvis der da overhovedet på det tidspunkt findes midler i puljerne.

Jeg benægter ikke, at udgangen, således som det nu er kommet til at ligge, kan blive, at vi om en måned ser disse eksportorganer oprettet og begyndende deres virksomhed, men mit parti vil modsætte sig, at